

KANSALAIPOISTON TOIMINTASUUNNITELMA LUKUVUODELLE 2023 - 2024

Kansalaisopiston toimintaa määrittelevä laki Vapaasta sivistystyöstä uudistettiin ja se tuli voimaan 1.1.2010. Lain ensimmäisessä pykälässä määritellään lain tarkoitus ja tavoitteet: ”Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.”

Vuonna 2012 Opetus- ja Kulttuuriministeriö uudisti kaikkien kansalais- ja työväenopistojen ylläpitämisluvut. Kirkkonummen kunnan sopimusluvassa ylläpitäjäkunta on Kirkkonummi ja sopimuskunta Siuntio. Opetuskielinä ovat suomi ja ruotsi. Kirkkonummen kansalaisopiston koulutustehtävä on määritelty seuraavasti: ”Kirkkonummen kansalaisopiston Medborgarinstitutet i Kyrkslätt koulutuksessa painottuvat kielten opetuksen aineet, taide- ja taitoaineet, yhteiskunnalliset ja kasvatukselliset aineet, luontoon ja ympäristöön liittyvät aineet, tieto- ja viestintätekniiset aineet sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää lisäksi maahanmuuttajakoulutusta.”

Toimintaamme ohjaavat Kirkkonummen arvot rohkeus, kestävyys, avoimuus ja luottamus.

Kirkkonummen kuntastrategiasta kansalaisopiston toiminnassa korostuvat seuraavat näkökulmat:

- **Houkuttelemme ja kasvamme:**

Kansalaisopistona tuotamme yli 500 laadukasta eri ainealueen kurssia lukuvuosittain kuntalaisille eri puolilla kuntaa sekä verkossa. Tuotamme ajankohtaisia kursseja, huomioimme eri kohderyhmien tarpeet. Tarjoamme mahdollisuuden entistä useammalle kuntalaiselle hakeutua kehittämään omaa osaamista elämän eri vaiheissa kursseillemme.

- **Investoimme tulevaisuuteen:** kansalaisopisto on osa yhteiskampusta. Yhteiskampuksen yhteisen tulevaisuuden toimintakulttuurin kehittäminen jatkuu lukuvuonna 23 - 24. Yhteiskampuksella yhteistyötä tehdään Porkkalan lukion, Kyrkslätt Gymnasiumin, musiikkiopiston, kuvataidekoulun ja käsityökoulun kanssa. Lisäksi kansalaisopisto toimii Jokirinteen koulussa, keskustan muissa julkisissa rakennuksissa, Masalassa ja Veikkolassa.

- **Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin:**

Kansalaisopistona kehitämme opetustoimintaa kuntalaisia kuullen. Järjestämme toiminnallisia tilaisuuksia lukuvuoden aikana mm. Kirjastotalo Fyriin, Veikkolaan ja Masalaan, joissa kuulemme kuntalaisia ja kehitämme saatuun palautteeseen perustuen toimintaamme. Opetustarjonnassa ja asiakaspalvelussa huomioimme kaksikielisyyden. Kehitämme digitaalisia palveluita tukemaan opetusta, opetuksen saavutettavuutta ja asiakaspalvelua. Kiinnitämme huomiota reaaliaikaiseen verkko-opetukseen etänä ja hybridinä. Tavoitteenamme on kehittää kansalaisopistosta entistä helpommin lähestyttävä oppilaitos, jossa on mahdollisuus kohdata ja tulla kohdatuksi sekä kehittää omaa osaamista, joka tuottaa iloa ja hyvinvointia. Selvitämme ja huomioimme eri käyttäjäryhmien tarpeet. Kansainvälistä yhteistyötä teemme yhdessä musiikkiopiston ja kuvataidekoulun kanssa sekä jatkamme ennen koronaa alkaneen yhteistyön suunnittelua espanjalaisen Valdemoron kaupungin koulujen kanssa.

- **Tekijät strategian onnistuneeseen toteutukseen:** Seuraamme opetuksen kustannusrakennetta ja oppilasmäärien kehitystä. Reagoimme tehokkailla viestintä- ja markkinointitavoilla mahdollisiin opiskelijamäärien muutoksiin. Haemme aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta opetuksen ja opetushenkilöstön osaamisen kehittämiseen. Arvioimme opetuksen laatua, saavutettavuutta ja toimintaa vuosittain itsearviointikyselyillä kerättävällä tiedolla. Päätökset

kehitystoimista perustuvat vuosittaisiin arviointikyselyihin ja kerättyyn kuntalaispalautteeseen. Lähitulevaisuuden aktiivinen kehittämistoimemme koronan jälkeen on opiskelijoiden motivointi takaisin kursseille. Lisäksi kehitämme kansalaisopiston, kuvataidekoulun ja musiikkiopiston yhteistä kustannustehokkaasti toimivaa hallintoa ottamalla digitaalisia työkaluja käyttöön ja yhtenäistämällä tiedotusta. Aktivoimme ja osallistamme paikallisia yhdistyksiä, opiskelijoita ja henkilökuntaa toiminnan kehittämiseen. Teemme monialaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa opetuksen tuottamisessa sekä eri kohderyhmien tavoittamisessa.

OPISKELUN MERKITYS

Kansalaisopisto on kaikille avoin paikka, johon opiskelijalla on matala kynnys tulla kehittämään itseään elämän eri vaiheissa. Opiskelu kansalaisopistossa tapahtuu ryhmissä. Kurssitarjonta on laaja, noin 500 eri alan kurssia lukuvuodessa.

Omaehtoinen opiskelu kansalaisopistossa perustuu jokaisen opiskelijan omaan kiinnostukseen, vapaaehtoisuuteen ja haluun kehittää omia tietoja ja taitoja. Joillakin kursseilla on mahdollista suorittaa tutkinto. Tällaisia oppiaineita ovat avoimen yliopiston kurssit, taiteen perusopetus (käsityökoulu), merenkulun kurssit, ensiapukurssit, hygieniapassi ja suomen kielen kurssit maahanmuuttajille. Suoritetusta tutkinnosta saa todistuksen.

KOHDERYHMÄT JA YHTEISTYÖVERKOSTO

Kansalaisopiston opetustarjonta pyrkii vastaamaan eri asiakasryhmien tarpeisiin. Kohderyhmiä ovat eri-ikäiset henkilöt 0 -100 vuoden välillä, naiset, miehet ja muun sukupuoliset, eri koulutustaustaiset ja eritaitoiset henkilöt. Pääpaino on aikuisten opettamisessa. Lapsille suunnattua opetusta on taiteen perusopetus Käsityökoulussa sekä eri aineissa järjestetään aikuinen-lapsiryhmäopetusta.

Kohderyhmien tarpeiden tunnistaminen on kansalaisopiston opetustyön pedagoginen perusta. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa, kuten vapaa-aikapalvelut, perusturva, työvoimahallinto ja kolmannen sektorin eri toimijat. Yhteistyöverkoston merkitys korostuu tiettyjen kohderyhmien, kuten nuorten, vähän koulutettujen, maahanmuuttajien ja senioreiden aktivoinnissa mukaan kansalaisopiston kursseille. Tänä lukuvuonna lisätään yhteistyötä senioreiden mukaan saamiseksi digitaalisten taitojen ja tietokoneen käyttötaitojen vahvistamiseen liittyvään koulutukseen ja tehdään yhteistyötä kunnan kirjaston sekä eläkeliiiton paikallisyhdistysten kanssa, jotta tavoitamme ko kohderyhmän. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa lisää opetuksen kysynnän ja tarjonnan kohtaamista.

OPETUKSEN ARVIOINTI

Laki vapaasta sivistystyöstä velvoittaa toiminnan arviointiin, jonka tavoitteena on tukea vapaan sivistystyön kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Itsearviointi tehdään vuosittain marraskuussa ja tänä vuonna arvioidaan asiakaspalvelun ja opetuksen laatua.

KANSALAIPOISTON OPETUSTILAT

Kansalaisopisto on paikallinen toimija ja se palvelee kuntalaisia liki 50 opetuspisteessä eri puolilla Kirkkonummen ja Siuntion kuntia. Pääosa opetuksesta annetaan koulujen tiloissa.

Keskusta: Kirkkonummen kansalaisopisto L-talo (Kirkkotallintie 1A), Kirkkonummen koulukeskus - tulevaisuudessa koulukeskuksen opetus siirtyy yhteiskampukselle, Jokirinteen oppimiskeskus, Kirjastotalo Fyryssä, Mäkitalo, Finnsbackan navetta, Kirkkonummen palvelukeskus, Uimahalli, Kuvataidekoulu, Neidonkallion päiväkot, musiikkiopistotalo Villa Haga, Dojo Kinoumi.

Masala: Köpas, Masalan koulu, Nissnikun koulu, Masalan kirjasto ja monitoimitalo, Kartanonrannan koulu, Masalan kirkko, Piennarkujan asukaspuisto.

Veikkola: Veikkolan koulu, Vuorenmäen koulu, Veikkolan nuorisotila, Veikkolan kirjasto.

Muut: Killinmäen kutomo, Papinmäen koulu, Heikkilän koulu, Ljungheda, Laajakallion koulu, Bygdebo, Sjököulla skola, Eerikinkartano, Kantvikin koulu, Falcks hallar, Aleksis Kiven koulu (Siuntiossa).

LUKUVUODEN PAINOPISTEALUEET

- **Asiakaspalvelu ja asiakaslähtöisyys toiminnassa:** Kansalaisopiston toimintaa kehitetään asiakaslähtöiseksi. Kansalaisopiston opetus toteutetaan lähellä kuntalaista, eri puolilla Kirkkonummea ja Siuntiota. Keskeisimmät opetuspisteet ovat Kirkkonummen keskustassa, Masalassa ja Veikkolassa. Kurssitiedotusta toteutetaan eri tiedotuskanavien kautta, myös henkilökohtaisesti ja kohdennetusti eri kohderyhmille. Lisäksi kerätään ja huomioidaan resurssien raameissa asiakkaiden kurssitoiveita opetusohjelman suunnittelussa kannustamalla heitä ilmaisemaan kurssitoiveita myös verkossa. Kehitetään digitaalisia palveluita, kuten verkkosivuja, sähköistä ilmoittautumisjärjestelmää ja verkkomaksamista sekä etäopetusta.
- **Opetuksen laadun kehittäminen:** Kehitetään kiinnostavia ja laadukkaita kursseja eri kohderyhmille etä-, hybridi- ja lähiopetuksena. Opetusohjelman suunnittelussa tehdään yhteistyötä yhteistyökumppaneiden kanssa. Kurssien kehittämistyössä huomioidaan asiakaspalautteet ja reagoidaan niihin. Opettajakuntaa kannustetaan sitoutumaan oman opetustyön kehittämiseen ja kurssien markkinoimiseen. Opetuksessa huomioidaan opiskelijalähtöisyys ja järjestetään maksutonta opastusta etäopetukseen osallistumisesta yksilöllisesti ja pienryhmissä tarpeiden mukaan. Opettajakunnalle järjestetään yhteisiä koulutustilaisuuksia ja kannustetaan opettajia oman oppiaineen täydennyskoulutuksiin. Opetuksessa jatketaan Peda.net -oppimisolustan käyttöä, ja etäopetukseen käytetään Teams- ja Zoom-alustoja. Huomioimme myös kurssien suunnittelussa osaamisperusteisuuden ja otamme kielten ainealueelta valikoiduilla kursseilla käyttöön valtakunnallisen Koski –tietovarannon lukuvuonna 23 - 24.
- **Opiskelijamäärän kasvu:** Tavoitteena on kasvattaa opiskelijamääriä kehittämällä kansalaisopiston tiedotuksen visuaalista ilmettä ja sisältöä, etäopetusmuotoja, opetuksen laadukkuutta, näkyvyyttä sekä tunnettavuutta yhteistyössä Kirkkonummen musiikkiopiston, kuvataidekoulun, Kansalaisopistojen liiton ja Bildningsalliansenin kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään Vapaa-aikapalveluiden muiden toimijoiden kanssa toiminnasta tiedottamisessa, tapahtumien toteuttamisessa sekä uusien kohderyhmien integroimisessa kansalaisopiston opintoihin.
- **Digisyrjäytymisen ennaltaehkäisy ja tietokoneen käyttötaitojen edistäminen:** Kansalaisopisto tuottaa tietokoneen käyttötaitojen ja digitaalisten taitojen opetusta kuntalaisille. Opetusta kehitetään ja tuotetaan yhteistyössä kunnan digitiimin, aikuissosiaalityön, maahanmuuttajapalveluiden, kirjaston, Luckanin, Työ- ja toimintakeskus Toimarin, Ohjaamon sekä paikallisten eläkeläisyhdistysten kanssa.
- **Maahanmuuttajien osa-aikainen luku- ja kirjoitustaidon koulutus:** Vuonna 2018 Kirkkonummen kansalaisopistolla käynnistyi aikuisten maahanmuuttajien osa-aikainen luku- ja kirjoitustaidon koulutus. Koulutuksen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti kirkkonummelaiset kotoutumisajalla olevat kotivanhemmat. Luku- ja kirjoitustaidon opetuksen ajaksi on järjestetty lastenhoito. Koulutusta toteutetaan monialaisena yhteistyönä kunnan kotouttamistyön ja hyvinvointialueen sosiaalityön kanssa.
- **Opetustilat:** Kansalaisopisto käyttää koulujen tiloja ilta- ja viikonloppuopetuksessa. Koulujen käyttö on järkevää taloudellisesti ja tärkeää niiden hyvän opetusteknologisen varustuksen vuoksi. Kirkkoharjun koululla tällä hetkellä tuotettava opetus siirtyy kolmen lukuvuoden kuluttua yhteiskampukselle. Yhteiskampukselle keskitetään opistojen asiakaspalvelu ja opintoneuvonta, mikä tulee parantamaan merkittävästi asiakaskokemusta ja palveluiden saavutettavuutta. Yhteiskampuksen tilat lisäävät myös tulevaisuudessa opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointia. Keskustan kudontaopetus on keskitetty Killinmäen kutomoon.

HENKILÖSTÖ

Opetuksen suunnittelusta vastaa neljä suunnittelijaopettajaa, apulaisrehtori, rehtori ja asiakas- ja opintokoordinaattori. Opetuksen tuottamiseen osallistuu vakituisten suunnittelijaopettajien lisäksi 120 - 150 määräaikaista tuntiopettajaa lukuvuosittain.

Opetushenkilöstö osallistuu oman alan koulutuksiin, joiden kustannuksiin haetaan hankerahoitusta ja osa rahoitetaan kansalaisopiston koulutusmäärärahoista.

Lisäksi hyödynnetään Kansalaisopistojen liiton ja Bildningsalliansenin järjestämää koulutusta sekä kunnan sisäistä koulutusta.

HANKKEET

Opintoseteliavustukset 2021 Kohderyhmä ja tavoite: Senioreiden päiväryhmät, oppimisvaikeuksia kokevat, työttömät Rahoittaja: Opetushallitus, opintoseteliavustukset 2021 Tila: myönnetty avustus 2750€ syyslukukaudelle 2022, hanke päättyy 31.12.2023

Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen lukiokoulutuksessa 2022 - 2024 -hanke. Opistot ovat mukana lukioiden innovatiiviset oppimisympäristöt -hankkeessa, hankeaika 2023 - 2024. Hankkeessa rakennetaan yhteistyömahdollisuuksia Porkkalan lukion, Kyrksläatts Gymnasiumin ja opistojen välille säilyttäen kaikkien oppilaitosten omat identiteetit. Hankkeessa tutkitaan toimintakulttuureja ja kehitetään yhteistyössä innovatiivisia oppimisympäristöjä. Hanketta hallinnoi hankkeen ohjausryhmä, Kirkkonummen kunta. Hanke päättyy 30.6.2024. Hankkeen kokonaiskustannukset 104 965 €. Hankkeelle saatu rahoitus 94 468 €, rahoittaja Opetushallitus.

VapaaKOSKI -hanke. Hankkeen tavoite: 1. luoda toimintamalli osaamisperusteisten kurssien tarjonnan suunnitteluun ja toteutukseen, 2. suunnitella osaamisperusteistenkurssien tarjonta yhteistyössä Hiiden opiston ja Kirkkonummen kansalaisopiston toiminta-alueiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Osaamisperusteisuus, yhteistyökonseptin luominen, yhteishanke Hiiden opisto, mitä Hiiden opisto hallinnoi, lv. 22- 23 ja lv. 23 - 24. Rahoittaja Opetushallitus. Myönnetty avustus 31 790€. Hankkeen kokonaiskustannus 37 400€. Omarahoitusosuus Kirkkonummelle 1329€.

OPETUKSEN SUUNNITELTU LAAJUUS JA OPETUSTUNTIJAKO LUKUVUONNA YHTEENSÄ 14 270 OPETUSTUNTIA:

Opistojen yhteinen teema nykytaide näkyy kurssitarjonnassamme ja yleisöluennoissa.

Syksy, kevät + kesä

Avoin yliopisto 50, 50

Kielet 2000, 2000

Taide- ja taitoaineet 2675, 2825

Tietotekniikka 75, 71

Yhteiskunnalliset ja luonnontieteelliset aineet 390, 390

Liikunta, tanssi ja terveys 1650, 2000

Lukuvuoden kurssit eri aineryhmissä, alustavat: Avoin yliopisto: psykologian perusopinnot (15 op) ihmisen fysiologia ja psyykkiset traumat. Kielet: suomi, ruotsi, englanti, espanja, italia, japani, kiina, latina, nykykreikka, portugali, ranska, tanska, saksa, venäjä, viro, viittomakieli. Taitoaineet: käsityökoulu, keramiikka, mosaiikki, hopea, posliini, erikoistekniikat ja teemakurssit, luonnonmateriaalit, ompelu, perinnetekstiilit, kudonta, puu- ja metallityöt, verhoilu ja entisöinti, kädentaitojen perhe- ja seniorikurssit. Taideaineet: musiikki, kuvataide, valokuvaus, elokuva,

kirjallisuus, teatteri. Liikunta: kuntojumppa, kuntoliikunta, perheliikunta, tanssi, vesiliikunta, niska-selkävoimistelu, kehotietoisuus ja hyvinvointi, pilates ja kehonhoolto, jooga ja tai chi -kurssit, itsepuolustuslajit. Tieto- ja viestintäteknikka: aloittelijoiden peruskoulutus, seniorikurssit, internet, ohjelmointi, digikuvaus ja kuvankäsittely, tietotekniikkaa kehitysvammaisille. Terveys- ja hyvinvointi: kasvatus, psykologia, terveydenhoito ja ensiapu, perinnetaidot, hygieniapassikoulutus, ruokakurssit. Luonto, ympäristö ja yhteiskunta: Kirkkonummi tutuksi -lähietkeilyn kokonaisuus, historia ja kotiseutu -luennot yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa, opistorajat ylittävä yhteiskunnallinen luentosarja opistojen yhteisen teeman nykytaiteen näkökulmasta, yhteiskuntatieteet, luonto, merenkulku, puutarhanhoito, arjen hallinta, sisustus.